PORADA O NÁPRAVĚ

5.-12.LEDNA 2020

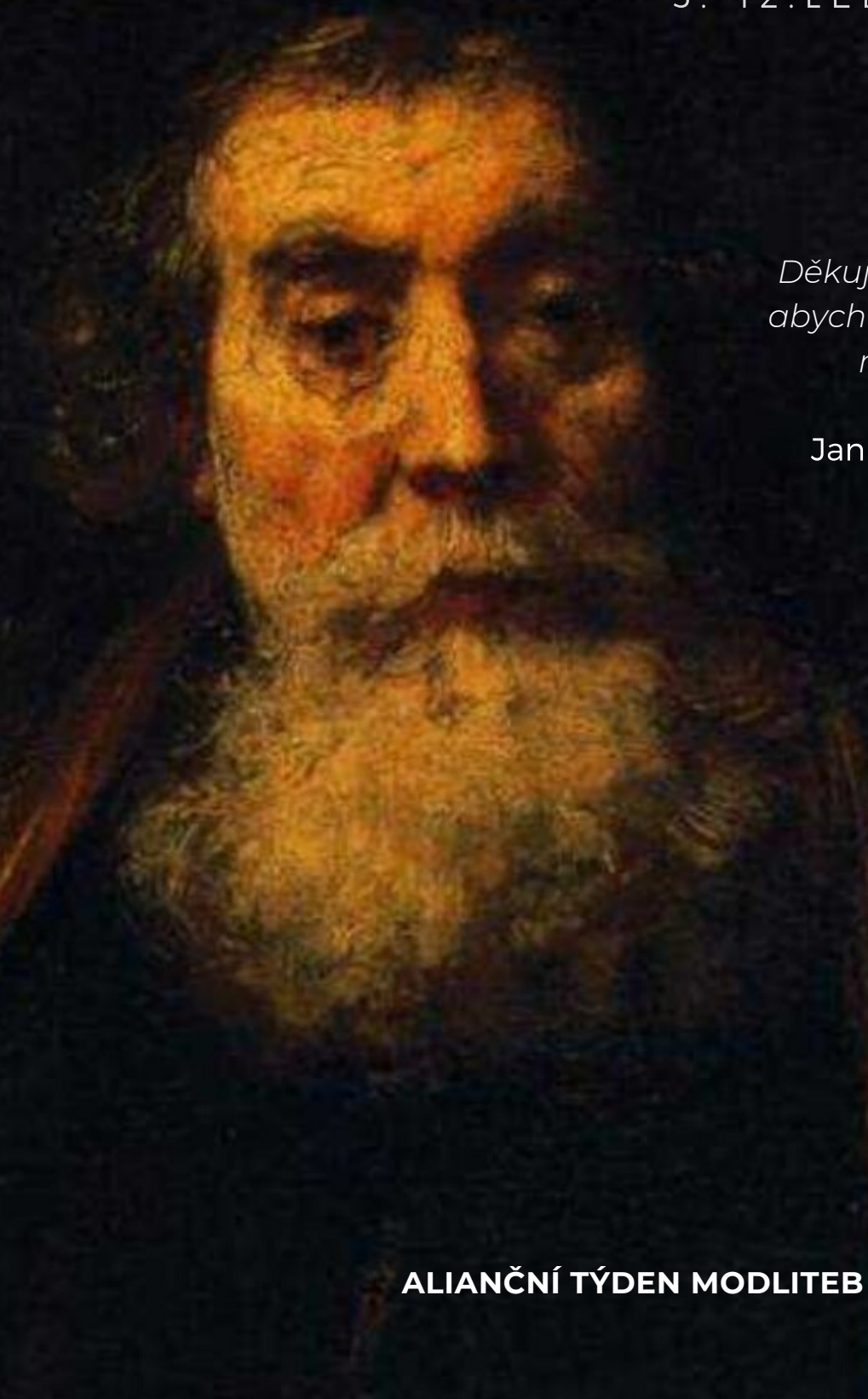

Děkuji Bohu, který chtěl, abych zůstal po celý život mužem touhy.

Jan Ámos Komenský

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

PORADA O NÁPRAVĚ

Letošní modlitební průvodce Aliančního týdne modliteb vychází z myšlenek a života Jana Ámose Komenského, který zemřel právě před 350 lety. Když Jan Amos Komenský odešel, zanechal po sobě své nejvýznamnější nedokončené dílo s názvem **Obecná porada o nápravě věcí lidských**.

Lidskost je vzácná komodita. Je tím vzácnější, čím intenzivněji jsme si vědomi jejího nedostatku. Pozorujeme, že naše lidství je rozporuplné. Máme vynikající potenciál, hodně toho víme, hodně toho umíme, hodně toho můžeme – ale právě tato naše kapacita je naší největší hrozbou. Všechno, čím disponujeme, dokážeme zneužít. Jsme jediné bytosti, které mají potenciál sebezničení. Je proto svrchovaně důležité, abychom hledali cestu, jak uskutečňovat náš potenciál lidsky.

Problém věcí lidských s neobyčejnou prozíravostí pojmenoval Komenský právě ve své Poradě. Důkladně zde promýšlí jednak příčiny všech lidských neřádů a jednak volá lidstvo k poradě o jejich nápravě. Celé jeho nápravné úsilí stojí na základním předpokladu: **Lidskost lidí není docela v pořádku, ale není docela ztracena**. Existuje východisko, naděje.

Je třeba rozumět, že v Komenského době se Evropa ocitá v důsledku válečného, náboženského a politického běsnění na pokraji zkázy. Lidé hledají své vlastní blaho bez ohledu na blaho celku. Ovšem blaho žádného jedince není možné bez blaha celku. Proto Komenský k poradě o nápravě zve všechny lidi. Ovšem otázka zní, zda to celé není utopie? Nedopouští se Komenský starého omylu, že totiž, když budou mít lidé správné poznání, budou také správně jednat? Některé jednotlivé výroky Jana Amose tak mohou znít, ale dílo ve svém celku vyznívá jinak. Komenský sice vede k „pravdivému poznávání“, protože mnohé z lidských zmatků a neřádů plyne z omylů či prosté neznalosti (on sám se v mnohém mýlil). Zároveň si je však vědom, že porušenost lidství se netýká pouze rozumu. Je třeba *vědět, chtít a moci*, opakuje častokrát. Náprava se tedy musí týkat i vůle, charakteru a vůbec celého člověka. A to dle Komenského nepůjde bez *pokání, smíření a návratu k Bohu*.

Co všechno obnáší pojem věci *lidské*? Kdo jsme? Co nás dělá lidmi? Komenský vyslovuje tři oblasti: vzdělání, náboženství, politiku. Pod těmito obecnými tématy se ale skrývá množství konkrétních lidských kapacit, které jsou i osnovou tohoto modlitebního průvodce.

Ve spisu Unum necessarium (Jedno potřebné), který je jakousi Komenského závětí, píše tuto větu: „Vzdávám díky svému Bohu, který chtěl, abych byl po celý svůj život mužem touhy. A i když dopustil, abych upadl do rozličných labyrintů, přece mne z mnohých zase vyvedl.“ I my můžeme mít pocit, že jsme uprostřed nejrůznějších labyrintů osobních i společenských, z nichž nevidíme jasná východiska, ale zůstaneme-li, podle vzoru Komenského, lidmi touhy – po Bohu a dobru, není snaha o nápravu marná.

Kéž jsou vaše společné modlitby požehnaným časem před Boží tváří.

Děkujeme zároveň Doc. PhDr. Janu Háblovi, Ph.D a Mgr. Tereze Ráchel Bícové za jejich velký podíl na obsahu tohoto průvodce..

SBÍRKA

ALIANČNÍHO TÝDNE MODLITEB 2020

Již tradičně prosíme, abyste během modlitebních shromáždění uspořádali také sbírku. Tentokrát bychom její výtěžek rádi věnovali na potřebu projektu ČEA s názvem **M4Ready .**

Jde o program, který jsme v tomto roce vytvořili spolu s vedoucími a zakladateli sborů z více než 10 zemí. Jde o desetiměsíční tréninkový program pro potenciální zakladatele sborů nebo lidi, kteří se chtějí o zakládání sborů více dozvědět. Je určen především mladším vedoucím a obsahuje 6 modulů - zakládání sborů, osobní rozvoj, evangelizace, práce s týmem, komunikace a učednictví. Ke každému modulu je připraveno cca 12 kratších videí a praktické úkoly zaměřené na aplikaci důležitých dovedností. Online kurz bude doplněn individuálním mentoringem, skupinovými setkáními účastníků a návštěvou inspirativní akce nebo sboru v ČR. Více informací je k dispozici na stránkách www.ea.cz . Program bude spuštěn na začátku roku 2020.

Své dary na tento účel můžete zasílat s variabilním symbolem **2120** na účet ČEA – č.ú. 13808359/2010. Předem děkujeme za Vaši štědrost.

Pokud byste raději podpořili některý jiný z projektů ČEA nebo její činnost obecně, můžete vaše dary zasílat na č.ú. 13808359/2010 s variabilním symbolem **2100** nebo použijte pro okamžité a jednoduché zaslání vaší podpory dárcovskou bránu ČEA.

M4 Ready

M4 Ready

NABÍZÍ:

- desetiměsíční tréninkový program

– cca 80 praktických videí v online části kurzu

- relevantní úkoly zaměřené na dovednosti

- setkání a interakci s vyučujícími a mentory z praxe

- hlubší analýzu osobnosti a obdarování účastníka a jeho případné role v zakládání sborů nebo jiných oblastech služby

- zkušenosti zakladatelů z několika evropských zemí

- řadu praktických zkušeností a dovedností užitečných pro fungování a vedení v prostředí misijně orientovaného sboru

-

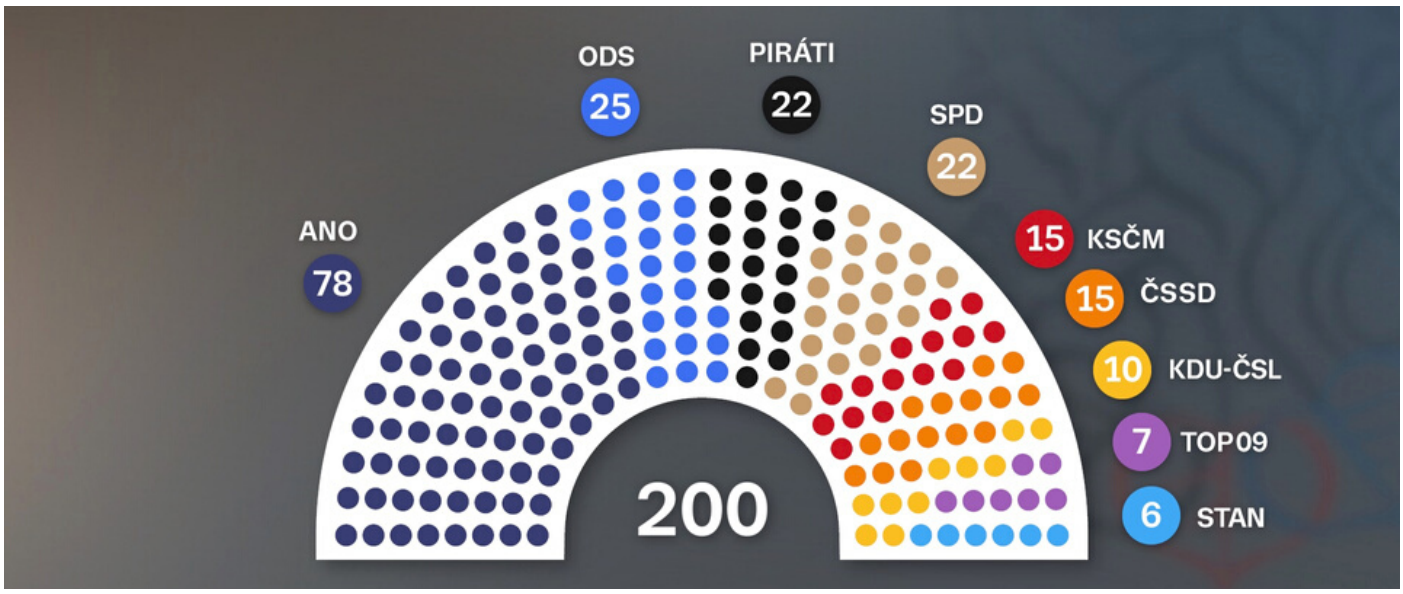

VLÁDA, POLITIKA A VĚCI VEŘEJNÉ

NEDĚLE 5.1. 2020

Biblické texty: Řím 7:14-25; Ž 85

Citáty Komenského:
"Kdo neovládá sebe, nemůže vládnout druhým."
„Co chceš, aby ti jiní činili, čiň ty jim. To je souhrn zákona Božského."

Jaká politika má budoucnost? Komenský říká, že politika plyne z lidské potřeby řádu a míru. Toužíme žít ve spořádaném světě, kde panuje klid a kde je bezpečno. Úkolem politiky je takový svět utvářet.

Osobně Komenského politické nešvary zasáhly nejednou. Asi nejvíce se jej dotkl neslavně proslulý patent Ferdinanda II. z r. 1628, který stanovil lhůtu šesti měsíců, v níž museli všichni nekatolíci (pouze šlechtického rodu) opustit zemi. Komenský v té době netušil, že mu již nikdy nebude dovoleno vrátit se do své domoviny. Zůstal v exilu po dobu čtyřiceti dvou let až do své smrti. V Lešně se Jednota připojila k potomkům exulantů z předchozího století, kteří rovněž uprchli ze země před pronásledováním a našli zde relativní bezpečí. Není tedy divu, že Komenský po celý svůj život řešil „nápravu" politiky.

Politiku dělají lidé a problémem lidí je, že v důsledku hříchu kladou na první místo své osobní zájmy. Komenský k tomu píše:

„Každý si o sobě myslí, že jen on sám má pravdu a ostatní že jsou blázni. Každý se stará a usiluje jen o své dobro (nebo o dobro výhradně těch, ke kterým patří) a o ostatní nedbá. Naopak, objevuje se závist a strach, aby se někdo jiný něčeho nezmocnil dřív. Po čem kdo může chňapnout, udělá to, jako bychom se účastnili hry, ve které připadne dobro tomu, kdo ho vyrve ostatním. Někdo dokonce nešetří lidské krve, pokud z toho může získat nějaký prospěch. Člověk hubí a olupuje člověka, skupina lidí jinou skupinu, národ jiné národy."

Politika, která má budoucnost, je tedy taková, která bere v úvahu, že blaho jedince není dlouhodobě udržitelné bez blaha celku. Ten, kdo vládne, nesmí zneužívat svou moc a povyšovat osobní zájmy nad zájmy celku. Každý člověk je v pozici, kdy je někomu podřízen a někomu nadřízen, resp. někdo mu „vládne" a zároveň někomu „vládne". Vládnout dobře může jen ten, kdo umí ovládat sám sebe.

Ovšem, kdo se dokáže dokonale ovládat? Vždyť i apoštol Pavel se nepoznával ve svých vlastních skutcích. I když chtěl vykonat dobro, se kterým dokonce vnitřně souhlasil, činil zlo. Kolikrát člověk v životě učiní předsevzetí nebo si slíbí, že to či ono už nikdy neudělá, že už se nenapije nebo do roka zhubne. A přece se znovu a znovu stává svědkem selhání své vlastní vůle. „Jak ubohý jsem to člověk!", běduje apoštol závěrem své sebereflexe. Ale není to marný nářek. Naznačuje východisko, naději: „Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho!" (Řím 7:14-25

Tak jako neexistuje dokonalý člověk, protože všichni jsme hříšníci daleko od slávy Boží, neexistuje ani dokonalý politik, který by dokonale vládl sám sobě, a tak splňoval náročné kritérium pro vládnutí druhým. Ovšem politik, který o svém hříchu ví, bude politik pokorný a především kající. A přesně takové politiky potřebujeme.

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Modlitby:

Bože veškeré moudrosti, prosíme tě, abys inspiroval, oslovoval a provázel naše politické reprezentanty v těchto složitých a rozdělených dobách. Dej povstat skvělým ženám i mužům na všech úrovních, kteří budou lidmi pokoje, integrity, udivující odvahy i schopnosti vést nás k dobrým rozhodnutím a naději do budoucna. Dej nám vedoucí, kteří budou klást zájmy všech nad své vlastní.

Modleme se za:

- nás osobně, abychom byli požehnáním v našich sousedstvích a komunitách
- novou energii a vůli k dobrému vládnutí na všech úrovních
- v moci postavené v našem městě i v naší zemi
- poslance a senátory zvolené za náš kraj
- největší potřeby a bolesti našeho města nebo vsi
- politickou situaci naší země, abychom se ubránili populismu, autoritářství a zneužívání moci
- církev, aby byla stále větším požehnáním ve veřejném prostoru a byla pozitivním a přesvědčivým hlasem, který bude hájit dobro a spravedlnost zvláště pro slabé, osamocené a zranitelné
- odvahu řešit dlouhodobé problémy přesahující horizont jednoho volebního období
- to, aby co nejvíce politiků a lidí v moci postavených poznalo svou hříšnost a vládli s pokorou a bázní před Bohem
- to, abychom byli lidem naděje, který uprostřed cynismu a skepse přináší radost, víru, pokoj, pravdu, hloubku a opravdový zájem o druhé

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

JAZYK, ŘEČ A MÉDIA

PONDĚLÍ 6.1. 2020

Biblické texty: Př 12:12-22, Jan 1:1-14, Ef 4:25

Citáty Komenského:
„Ke všem buď vlídný, nikomu však nepochlebuj!"
„Neříkej nic jiného, než jak to ve skutečnosti je."

Slovo má velkou moc – jak v pozitivním, tak negativním smyslu. Než je člověk vypustí, měl by je bedlivě vážit. Když Komenský ještě jako relativně mladý učenec sepsal svou slavnou Velkou didaktiku, poslal ji k posouzení některým kolegům, kterých si vážil.Jistý Joachim Hübner mu dílo tak těžce zkritizoval, že se Komenský neodvážil je publikovat. Teprve v r. 1657 byla kniha vydána jako součást souborného díla veškerých didaktických spisů, které Komenský sepsal za celý život. Dnes Komenského Didaktika patří k pedagogickým klenotům (nejen) českého písemnictví. Joachim Hübner je zapomenutá postava dějin.

Cílem Komenského Porady byla spásná obnova celé lidské pospolitosti. Za tím účelem navrhoval velmi pragmaticky, aby se národy sjednotily na jedné řeči, která by byla srozumitelná všem. Koneckonců původně tomu tak bylo, jazykové nedorozumění lidí je až důsledkem babylonské zpupnosti. A lze očekávat, že jazyk Království nebeského bude opět jednotný. Proč tedy nepřipravovat cestu této budoucí dokonalé jednotě již nyní?

Komenský nemínil nahradit rodné jazyky univerzálním, ale doporučoval zušlechťovat rodné jazyky tak, aby byly schopné komunikovat veškerou Boží moudrost, která je člověku k dispozici – ať už v přírodě nebo v Písmu. A k tomu navíc doporučuje všem osvojit si jazyk společný, univerzální, který by jednak usnadnil komunikaci s ostatními a jednak by uschopnil všechny národy sjednotit se ve chvále Stvořitele.

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Že je člověk schopen řeči, že disponujeme pojmy a umíme pojmenovávat věci, je pozoruhodné a jedinečné. Podle Komenského je to proto, že jsme nositeli Božího obrazu. Řeč byla a má být mediem pravdy, požehnání, a dokonce i spásy.

Hovoříme-li dnes o médiích jakožto „hybatelích" věcí lidských, je to pochopitelně v přeneseném smyslu. Ale i tak skýtá Komenského „mediální" projekt mnoho podnětného materiálu. Stejně, jako v jeho době, i teď platí, že budoucnost mají média, která jsou pravdivá a budou napomáhat porozumění mezi lidmi. Právě v této oblasti máme zásadní problém: Máme sice k dispozici řeč, ale tak často si nerozumíme. Umíme překonávat jazykové bariéry, a přesto nebývá lidská řeč médiem ani pravdy, ani lidskosti. Slovo, které mělo nést dobrořečení, až příliš často nosívá zlořečení. Častokrát se přímočaře obelháváme – navzájem i sami sebe. Někdo „tlachá, jako by probodával mečem", jiný klevetí, ještě jiný lži šíří, další plaší, tupí, pomlouvá, překrucuje, fabuluje, manipuluje, ponižuje, vyzrazuje, plodí fake news… A málokdo slovo drží.

A přesto úsilí o život v pravdě a vzájemném porozumění patří k člověku. Vzdát se ho by znamenalo vzdát se něčeho podstatného z našeho lidství. Porozumění přináší pokoj a radost do lidských vztahů. Dle Komenského je pravdivost jako charakterový rys něco, čemu je třeba se učit. Jak by vypadala media, která by byla pravdivá? Jak by vypadal svět, kde se mohu spolehnout na slovo druhého člověka? Jaké by to bylo, kdyby pokaždé,když by někdo otevřel ústa, přinášelo by to druhým užitek a požehnání?

Modlitby:

Bože veškeré pravdy, jsme obklopeni takovým množstvím informací a sdělení, skrze které vnímáme, co je skutečné, že často nevidíme pravou realitu tvého království. Dej nám uši k slyšení, abychom přes hluk kolem vždy slyšeli tvůj tak často tichý hlas, kterým k nám promlouváš. Odpusť náš hřích, který nás činí hluchými vůči tobě i druhým. Dej, aby naše slova pozvedala druhé a odrážela tvůj charakter. Odpusť nám naši přehnanou skepsi, cynismus a stížnosti, které nevidí, jak mnohé od tebe máme.

Modleme se za:

- to, aby naše vlastní slova pozvedala druhé kolem nás
- odvahu mluvit a konfrontovat ve chvílích, kdy bychom neměli mlčet, vždy však s úctou a pokorou
- za prostředí otevřenosti, upřímnosti a zranitelnosti v církvi
- zachování svobody slova a projevu
- nezávislá média a kvalitní žurnalistiku, která bude přinášet co nejpravdivější obraz skutečnosti
- to, abychom byli srozumitelnou církví, jejíž příběh a zvěst bude přesvědčivým svědectvím
- to, abychom jako církev dokázali naslouchat světu, ale zároveň s odvahou byli zvěstným společenstvím a prorockým lidem

PODNIKAVOST A BYZNYS

ÚTERÝ 7.1. 2020

Biblické texty: Mt 11:28-29, 1. Kor 10:31 a 12:4-7

Citáty Komenského:
„Každý má hledět ne pouze na svůj prospěch, ale na prospěch společnosti."
„Správně se dílo daří, když je poctivé a k Boží slávě."

Komenský samozřejmě slovo byznys neužíval. V jeho slovníku najdeme spíše slova jako přičinlivost, pracovitost, hospodárnost, píle nebo podnikavost, dokonce hovoří o tvořivé moudrosti. Jde o protipóly pojmů jako zahálčivost, lenivost či bezcílnost. Komenský sám byl neobyčejně pracovitý. Za svůj život sepsal zhruba 200 spisů. Na některých dílech pracoval systematicky skoro čtyřicet let, např. na encyklopedických spisech Pokladnice jazyka českého nebo Divadlo veškerenstva věcí a také na Poradě. Když Lešno zachvátil požár, Komenský o vše přišel. Konkrétně Poradu už měl v čistopise téměř hotovou a připravenou k vydání. „Běda, ztraceno je všechno … co bylo připraveno do lisu," zoufá si Komenský v dopise J. Rültzovi v červnu roku 1656. Je neuvěřitelné a obdivuhodné, že Komenský nepropadl zmaru. Již 1. září téhož roku píše v dopise přátelům, že se pouští znovu do práce, aby „sebral střepy svých rozbitých nádob a nějak je zase slepil", a jinde pokračuje: „beze všech odkladů dokončím a na světlo vydám, co snad mi jisker zbývá".

Člověk je podnikavá bytost a nicnedělání ho ubíjí. Podle Komenského to Boží moudrost zařídila tak, že se člověku „nedostane nic z toho bez práce, protože pohyb a zaměstnání již samy o sobě představují dobro." Je to tak, že „lenoši a lidé nehodní postrádají příjemnosti života a lidé pilní se z díla tím více těší."

Ať už ale člověk podniká cokoli, potřebuje, aby to dávalo smysl. Komenský dává ohledně podnikavosti překvapivě praktické rady.

Především si člověk musí ujasnit cíl svého podnikání a pak také, zda má k dispozici vhodné prostředky a způsoby. Bez nich by bylo lepší radši podnik vůbec nezačínat. A když už se podnikatel do díla pustí, radil Komenský nečekat na jiné v ničem, „co bys mohl provést sám o sobě." A k tomu doplňuje nadčasové antiprokrastinační doporučení: „Co se může stát dnes, to se střez odkládat na zítřek." Dále prokazuje takřka manažerskou intuici, když radí nenechat se rozptylovat nadměrným množstvím podniků: „Patří k podstatě moudrosti nerozptylovat se příliš v podnikání, ať už jsou to myšlenky, slova, skutky nebo snahy. Neboť zdatnost v roztříštění chabne."

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Komenský se zamýšlel také nad tím, s kým podnikat. Nejprve věcně konstatuje, že „žijeme ve zkaženém světě a společnosti špatných lidí se nevyhneme“. Dále připouští, že „nejsme andělé a ani nemáme podíl na nebeské čistotě, protože jsme dosud jen hlína“. Proto vřele doporučuje „co nejméně se zaplétat do spolků se špatnými lidmi, aby nás to nesvedlo z cesty ctnosti.“ Jinými slovy „styk s lidmi vždy po sobě zanechává nějaký otisk. Stýkáme-li se s tím, co je dobré, učené a moudré, stáváme se také dobrými, učenými a moudrými. Stýkáme-li se s tím, co je špatné, hloupé a bezbožné, také se stáváme špatnými, hloupými a bezbožnými.“ Proto uzavírá rezolutní výzvou: „Ukonči to, co podnikáš společně s věrolomným nebo bezbožným člověkem, co nejrychleji.“

Úspěšnost veškerého lidského podnikání pak Komenský shrnuje do tří zásad:
1) Hledej spíše pramen než stružku, spíše Boha než bohatství. Tedy usiluj o kvalitu spíše než o kvantitu.
2) Z tohoto pramene si uprav svou prací přítok do své zahrady. To znamená – se zdroji zacházej šetrně.
3) S tím, co přitéká, se spokoj a vděčně toho užívej, nehromaď na úkor druhých.

Takové podnikání má podle Komenského budoucnost.

Modlitby:

Bože stvořiteli, děkujeme za dar práce i odpočinku. Za to, že jsi nás přizval, abychom rovněž byli tvůrci a správci tvého stvoření, abychom se radovali z plodů našeho konání a podnikání a nacházeli v něm hluboký smysl. Kéž jsme světlem a solí i tam, kde je se práce mění v pachtění a kde jsou naše pracoviště vystavena marnosti nebo hříchu. Dej odvahu, inspiraci, moudrost. otevřené dveře, správné spolupracovníky, pokoru a vytrvalost lidem, kteří podnikají v bázni před tebou.

Modleme se za:

- naše zaměstnavatele a firmy; děkujme za práci, kterou máme
- naše spolupracovníky, zaměstnance, nadřízené atd.
- za podnikatele v církvi a konkrétně ve vašich farnostech a společenstvích (můžete je oslovit, aby sami sdíleli, jak a za co se modlit)
- odpuštění tam, kde pohrdáme lidmi jen proto, že jsou bohatí nebo je naopak máme tendenci zneužívat pro jejich štědrost
- za ochranu před pokušeními v podnikání a zaměstnání
- za odpočinek a obnovu tam, kde v práci nebo podnikání ztrácíme energii, odvahu, chuť nebo směr

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

VÍRA, SPIRITUALITA, NÁBOŽENSTVÍ

STŘEDA 8.1. 2020

Biblické texty: Mt 5:13-16, Ř 12:1-2, Kol 3:1-13

Citáty Komenského:
„Cílem veškeré zbožnosti je smíření s Bohem."
„Pravé upokojení mysli naučil jsem se hledat v Bohu."

Roku 1631 Lešno zasáhla morová nákaza. Místní lidé byli jednak nezkušení a jednak pověrčiví. Hledali viníka, sváděli pohromu na kdekoho, na sebe navzájem, a především na nemocné. Také se k nim podle toho chovali: vyháněli je z města nebo naopak zavírali v domech, kde nemocní bez pomoci hrozným způsobem umírali. Komenský – jinak člověk mírné povahy – se velmi hněval. Copak takto se chová věřící křesťan? Napsal k této příležitosti stručný spis Zpráva kratičká o morním nakažení, kde vysvětluje, jak se mají křesťané ujímat nemocných a umírajících lidí. Kromě praktických rad hygienických a lékařských, objasňuje také teologii – skutečnost věčného života je zdrojem síly tváří v tvář smrti. Jednota bratrská tenkrát v Lešně prokázala opravdovost své víry na skutcích milosrdenství.

Věci mají tendenci se kazit. Kazí se salám, kazí se banán, vzduch nebo zub. Co ale když se kazí charakter? Člověka nelze opravit tak snadno jako porouchanou věc nebo stroj. Člověk má rozum, vůli, srdce, vzpomínky, minulost… Komenský věřil, že má také budoucnost, že člověka je možné napravit pro věčnost.

Je-li příčinou pokažení skutečnost, že člověk ztratil vztah se svým Stvořitelem, pak náprava bude spočívat v obnově tohoto vztahu.

Bůh sám jde člověku vstříc, přichází do světa lidí v lidsky srozumitelné podobě, jako člověk, Ježíš Kristus. Nespílá, nehubuje, není rozčarován nebo zaskočen lidským zlem – vždyť právě kvůli němu přišel. Bere ho na sebe a přemáhá ho. Svou obětí dokládá, že láska je silnější než smrt. Získává srdce člověka, aby samo od sebe zatoužilo či se dokonce zamilovalo do toho, co je dobré, pravdivé a krásné. To nelze vynutit. Láska se získává pouze láskou. Proto se Spasitel obětuje za vše, co kdy člověk pokazil. Lidské srdce odpovídá prosbou za odpuštění. Jen povýšený člověk věří, že nikdy nic nepokazil, proto nepotřebuje prosit za odpuštění. A proto mu odpuštěno nebude. Ale ten, kdo prosí, tomu bude dáno, otevřeno, odpuštěno, smířeno, uzdraveno. A komu je odpuštěno, umí odpouštět druhým. Smíření s Bohem má tak nedozírné důsledky na mezilidské vztahy.

Komenský mnohokrát opakuje, že člověku je dána vnitřní dychtivost po nejvyšším dobru. Přirozená touha ctít někoho, kdo je lepší než já, se však v člověku kazí vlivem nepřirozené touhy po tom být roven Bohu. Skrze různé modly člověk vlastně uctívá sebe. Člověk pak podle Komenského „upadá v nečlověka". Všechny války, násilí, utrpení, pověry a zmatenosti jsou dle Komenského důsledkem onoho nežádoucího zakřivení do sebe.

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Komenský se zabýval také otázkou různých náboženství. Všechna náboženství nějak odpovídají na tři fundamentální otázky:

1) Původ člověka, odkud jsme?
2) Smysl člověka, proč tu jsme?
3) Osud člověka, kam směřujeme?
Různá náboženství odpovídají různě. Je třeba učit se rozlišovat, co jednotlivá náboženství učí. Podle toho, čemu věříme, takoví jsme.

Komenský vyzývá své čtenáře k tomu, aby v této otázce naslouchali druhým: "Zbožnost, která nás má činit podobnými Bohu, by měla být něčím zcela laskavým. Jak se tedy může stát, že nemůžeme snést ty, kteří se od nás svou vírou odlišují? … Držím se právě já jednoho jediného pravého a spásného náboženství? Doufám v to ovšem, ale i jiní doufají, že kráčejí správnou cestou. A tak je třeba zkoumat, kde je pravda a kde omyl. Ale zkoumat to, rozlišit a rozhodnout nebudu moci, dokud nepoznám, jaký názor mají ostatní. Musím to tedy poznat a musím být připraven přijmout, cokoli naleznu lepšího."

Trápily ho náboženské spory, kterých byla tehdejší Evropa plná a které byly také příčinou jeho odchodu z rodné země. Východisko viděl v tom, aby se změny děly od věcí podstatných, " neboť reformovat jen obřady či vnější věci je tolik, jako odívat nemocného krásným šatem, potřebuje-li pronikavého léčení. … Obecná náprava nepůjde kupředu, nenapraví-li se jednotlivci každý zvlášť; vždyť souhrn se skládá z jednotek. Obnovení jednotlivého člověka se nazývá znovustvořením neboli znovuzrozením."

Modlitby:

Bože veškeré radosti a smíření, dej nám vidět, jak mnoho nám bylo odpuštěno, abychom sami nepřestali odpouštět. Obleč nás soucitem, dobrotou, skromností, pokorou a trpělivostí, abychom se snesli navzájem. Dej nám schopnost rozlišovat mezi věcmi podstatnými a služebnými.

Modleme se za:

- to, aby Bůh „posypal naše rty solí", abychom po něm žíznili; za vnitřní dychtivost po Bohu
- to, abychom se učili přebývat v Boží přítomnosti a modlitbě, která pro nás nebude pouhou povinností a výkonem, ale prostorem, kde v upřímnosti otevíráme své zápasy i otázky
- hluboké rozhovory s těmi, kdo věří jinak než my nebo nevěří vůbec
- naše nevěřící přátele, aby je Bůh oslovil a přitáhl k sobě
- evangelizační aktivity sborů a církví v našem městě

VZDĚLÁNÍ

ČTVRTEK 9.1. 2020

Biblické texty: Lk 2:41-52

Citáty Komenského:
„Takový je příští věk, jak jsou vychováváni příští jeho občané."
„Škola má být dílnou lidskosti, nikoliv mučírna ducha."

Když bylo Komenskému dvanáct let, ztratil během krátkého období otce, matku a dvě sestry, patrně v důsledku moru. Ujali se ho opatrovníci ze širší rodiny a ti zapojili Komenského do fyzické práce, na vzdělávání nebyl čas. Jako sirotek si Komenský bolestivě, zato však velmi intenzivně uvědomil, jak drahocenné a nesamozřejmé jsou některé věci, zvláště pak kvalitní vzdělání. Když později znovu dostal příležitost chodit do školy v Přerově, byl z něj nejpilnější a nejhorlivější student ze všech. Jeho nadání rozpoznal rektor a biskup Jan Lánecký, který sirotka přijal do své rodiny jako syna. Dal mu jméno Amos.

Když Komenský dospěl, hodně o vzdělání přemýšlel. Vzdělání a výchovu považoval za středobod nápravy věcí lidských. „Takový bude příští věk, jak budou vychováni jeho příští občané", říká a dodává, že školy mají dětem posloužit jako „dílny lidskosti".

Komenský neviděl nápravu pouze v samotném poznání, byť ho považoval za důležité. Byl si vědom, že porušenost lidství se netýká pouze rozumu. Mnohokrát opakuje, že je potřeba správně vědět, chtít a moci. Náprava věcí lidských musí zahrnovat všechny složky lidství, a to v kontextu individuálním i sociálním.

Komenský také často hovoří o výchově jako o umění. Jde o specifickou a jemnou dovednost nakládat s věcmi v souladu s jejich přirozenou povahou, nekřivit je, nečinit násilí jejich podstatě, neužívat je špatně. Například řeč má být užívána ke sdělování pravdy, nikoli k obelhávání bližního. Nebo oheň k zahřátí domu, nikoli k válce, zpěv k oslavě Boží, nikoli k pohaně apod. Tento motiv má pronikavé důsledky pro výchovné zacházení s člověkem. Jedná se o zásadní předpoklad – totiž, že bytí má harmonický řád. Práce vychovatele spočívá v uvádění člověka (dítěte), do tohoto řádu. A to se pochopitelně nemůže a nesmí dít násilnou cestou, a to přesto, že člověk trpí sklonem "být neřádem". Odtud slavné motto, které Komenský vepsal na titulní stranu jednoho ze svých děl: Omnia sponte fluant, absit violentia rebus (Nechť vše plyne přirozeně a bez násilného působení.)

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Komenský je znám tím, že ve svých raných didaktických spisech rozvrhl vzdělávací systém do vývojových etap – od klínu mateřského až po akademii – které v podstatě platí dodnes. V Poradě čtyři základní stupně doplnil o tzv. školu mládí, školu dospělosti, školu stáří a školu smrti. Mnozí ho tak považují za zakladatele celoživotního vzdělávání. Ovšem již z názvů jednotlivých „škol" je patrné, že Komenskému nešlo o nějakou rekvalifikaci pro lepší uplatnění na trhu práce. Komenský si všímá, že člověk má vždy co se učit, vždy kam růst, vždy se zlepšovat, a to až do zcela posledního dne svého života.

Vzdělání, které má budoucnost, rozvíjí celého člověka. Úkolem školy není pouze příprava na budoucí zaměstnání, ale především rozvoj lidství. Člověk vzdělaný je člověk učený, mravný a zbožný. Učenost bez mravů je nebezpečná pro společnost. A učenost bez zbožnosti je nebezpečná dokonce smrtelně – z hlediska věčnosti. Škola pomáhá člověku stát se tím, kým má být – obrazem Božím. Rozvíjí celistvě všechny složky lidství: poznávací, morální i duchovní. Vyvádí člověka ze sebestřednosti a uvádí ho do harmonie s celkem – s přírodou i s lidmi. Vzdělaný je ten, kdo ví, co je dobré, chce dobré a dělá dobré, „a to i když se nikdo nedívá".

Modlitby:

Bože, začátkem moudrosti je bázeň před tebou. Nikdy jsme toho o světě kolem nás nevěděli více, a přesto nejsme o mnoho rozumnější. Dáváš nám neutuchající touhu prozkoumat každé tajemství tvého stvoření od nejmenších částic po temnou hmotu. Dej nám stejnou touhu učit se od tebe, co je dobré a co zlé.

Modleme se za:

- učitele, aby měli sílu přes všechny překážky a povinnosti učit dobře a s láskou k dětem; za učitele našich dětí
- za ty učitele, kterým hrozí vyhoření nebo jsou unaveni, kéž je Bůh pozvedá a kéž najdou potřebnou podporu
- školy v našem městě a jejich vedení, aby byly prostředím, kde budou děti dostávat nejen dobré vzdělání, ale i hodnoty (www.adoptujskolu.cz)
- to, abychom byli pro své děti pomocí, když se budou ve škole přiznávat ke své víře a setkávat se s jinými hodnotami a světonázory
- reformy ve školství, které mohou ovlivnit další generace

KULTURA, KRÁSA, UMĚNÍ

PÁTEK 10.1. 2020

Biblické texty: Kaz 3:11, Ž 19:2, Ž 148, Mt 13,45-46

Citáty Komenského:
„Nevidí-li kdo té krásy v světě, ten málo vidí."
„Jaká bída, když naše božská mysl zrcadlí obludné přízraky věcí namísto jejich krásných obrazů."

Kultura má v kořenu slova kult. Kultura je taková, jaký je její kult. Otázka zní, co je naším kultem? Co ctíme? Čemu se klaníme? Čím se necháváme kultivovat? Co nebo koho posloucháme? Na co se díváme? Čím se sytíme? Ne všechny kulty jsou dobré, pravdivé a především krásné.

Komenský vidí krásu především v přirozenosti, v přirozeném světě, v přírodě. Odvolává se na původní význam slova „kosmos", což znamená „krásný". Svět a veškeré tvorstvo chápe jako divadlo či galerii krásy. Tak o tom mluví už ve svém raném spise Divadlo veškerenstva věcí. Dílo žel shořelo, ale zachovaly se fragmenty, díky nimž můžeme vyrozumět alespoň něco z Komenského pojetí:

„Ne bez příčiny svět řeckým jazykem kosmos, tj. krásný; a latinským mundus, tj. čistý, nazván jest. Nebo všecko v něm krásné, čisté, libé a spanilé jest a krásu viditelnou neviditelného Boha maluje. Nevidí-li kdo té krásy v světě, ten málo vidí…"

Zdroj krásy je tedy dle Komenského zřejmý. Božský původ činí stvořený svět pozoruhodný velkolepý a harmonický. Pozorovatel je divákem, jemuž je dáno žasnout. Člověk je doslova zván, aby vstoupil jako herec-účastník na jeviště divadla světa a účastnil se příběhu napsaného autorem-stvořitelem. Jde o to hrát svou roli dobře, pravdivě a krásně.

Avšak bylo by chybou vyvozovat, že vznešenost stvoření vedla Komenského k romantizaci lidské povahy. Komenský v Divadle dále píše o „porušení, zavedení a zamotání člověka a všechněch věcí jeho, na duši i na těle". A v pozdní Poradě si Komenský nad důsledky lidského porušení takto povzdychne: „Jaká bída, když naše božská mysl zrcadlí obludné přízraky věcí namísto jejich krásných obrazů." Krása i ošklivost mají zvláštní moc. Kdo se jich často dotýká nebo účastní, toho proměňují.

Pojem krásy jako takový je nám hádankou. Je-li krása božská, jak říká Komenský, není v lidských silách ji definovat. Ale I když ji neumíme vystihnout v celé její celistvosti, přece ji poznáme. Pravé umění tedy začíná úžasem a pokorou před majestátem krásy.

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Dle Komenského je krása pozoruhodná. Jak to, že ji dokážeme vnímat? Kde se bere? Jak se tvoří? Komenský věřil, že svět je umělecké dílo božského umělce. O kráse víme, protože jsme pro ni byli stvořeni. Každý umělec se snaží zachytit nebo napodobit krásu tohoto světa. Hmotnou i nehmotnou – obraz, hudbu, zahrádku nebo charakter. Každý člověk je umělcem, protože každý člověk je schopen tvořit. Krása, kterou kolem sebe šíříme, nás zpětně ovlivňuje, zkrášluje. Umění, které má budoucnost, je umění krásné.

Modlitby:

Bože, pamatuj na umělce. Buď jim milostiv a žehnej těm, kdo odrážejí krásu i nemoc, sílu i slabost lidského ducha. Stvořiteli, žehnej všem, kdo tvoří podle tvého obrazu. Těm, kdo nám svým uměním dávají nově nahlédnout, pocítit a zažít skutečnost, někdy krásnou, někdy ošklivou. Díky za jejich inspiraci, kterou v nás probouzejí úžas a údiv nad velikostí a hloubkou života. Nepřinášejí tím snad umělci veliký důkaz o tom, že máme podíl na tvé přirozenosti? Bože uč nás vnímat tvou krásu i krásu kolem nás ve všech jejích podobách.

Modleme se:

- a děkujme za dar umění a krásy v mnoha jeho podobách, které se dotýkají našeho nitra
- za umělce a tvořivé lidi – herce, básníky, tanečníky, malíře, fotografy, spisovatele, filmaře, sochaře, hudebníky, tvůrce počítačových her a další
- za to, aby církev rozuměla umění, dokázala je vnímat, oceňovat je a být s ním v rozhovoru
- za vedoucí a týmy chval v našich sborech a farnostech
- za další autentické a originální umělce v církvi

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

RODINA

SOBOTA 11.1. 2020

Biblické texty: Kaz 4:8-12, Ef 5:21-33,

Citáty Komenského:
„Nejlepším řešením výčitek je vzájemné odpuštění."
„Vše na tomto světě se dá napravit jen láskou, jinak je to nemožné."

Jaký byl Komenský jako manžel? Mnoho o tom nevíme, ale něco lze vyčíst z nepřímých zdrojů. Po bitvě na Bílé hoře byl Komenský nucen se skrývat. Pro bezpečí své i svých blízkých se rozhodl rodinu zanechat v Přerově, který byl zatím pod Žerotínovou ochranou, a sám se ukrýval na různých místech severní Moravy, pravděpodobně v okolí žerotínských panství. Několik let byl kraj pleněn vojsky, která s sebou kromě drancování a násilí obvykle přinášela morové a jiné nákazy. V některé ze svých „skrýší" Komenský tušil, že srdce jeho manželky je plné „zármutku a tesknosti", a proto pro potěšení její i dalších blízkých píše kratičký spisek s názvem Přemyšlování o dokonalosti křesťanské, ve kterém objasňuje, že plná dokonalost člověka zkoušeného protivenstvím spočívá v úplné oddanosti Bohu. Knížečku doprovází osobním dopisem datovaným 18. února 1622, ve kterém zaznívá dnes již proslulé oslovení: „Manželko má milá, Mandaleno, klenote můj, po Pánu Bohu nejdražší." V dopise se též dozvídáme, že Komenského žena čekala druhé dítě, Komenský jí přeje, aby příchod potomka „šťastně přečkala". Dopis ani knihu však Magdalena nikdy nečetla. Zemřela v důsledku morové epidemie a s ní i obě děti, přičemž své druhé dítě Komenský nikdy nespatřil.

Nikdo nemá být sám. Proto se člověk rodí rodičům a do rodiny. Rodina funguje dobře, když je založena na lásce, věrnosti a úctě. Dobří rodiče milují své děti a starají se o ně. Dobré děti milují své rodiče a ctí je. Často to ale nefunguje. nejbližším dokážeme ublížit. Proto je třeba učit se odpuštění.

Zní to jednoduše, ale ve skutečnosti je soužití rodin a lidí komplikované. Komenský si všímá, že komplikace mohou nastat už při narození člověka. Ne vždy jsou totiž děti vnímány jako „drahocenné poklady Boží", ne vždy jsou poměry v rodině utěšené, ať už sociálně-ekonomicky nebo vztahově. Komenský děti vidí jako „nové občánky světa a příští dědice věčnosti". Bytosti, které mají existovat věčně, mají věčnou hodnotu. Proto je jim třeba věnovat nejvyšší pozornost, a to od útlého dětství. Komenský rodiče upozorňuje na to, že stálé a pevné zůstává to, „co se vštípí v prvním věku." Zvláště návykům se podle něho musí věnovat pozornost, protože „zvyk přechází v přirozenost". A má-li přirozenost či povaha člověka být dobrá, musí být návyky dobré. Špatný zvyk bude trýznit člověka i jeho okolí po celý život a ve stáří se stane „nesnesitelným a nenapravitelným".

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

Manželům radí v duchu biblických tradic vzájemnou úctu, lásku a péči jako návod na rodinné štěstí. Ale zároveň rozpoznává nesamozřejmost takového stavu. Manželé si bývají nevěrní, mužové pijáci, ženy prostopášné. Děti bývají zanedbávány, jak v mravech, tak ve zbožnosti. Zvláštní kapitolu pak tvoří rozmazlení a drzí floutci z bohatých rodin, kteří se chvástají svým původem. Je to pochopitelně vinou rodičů – kde jinde by děti odkoukaly pohrdání chudými lidmi?

Není dobré, aby člověk byl sám. Navzájem se potřebujeme. Proto Stvořitel stvořil člověka jako muže a ženu. Největší radost a intimitu může člověk zakoušet právě v manželství a rodině. Zároveň jsme ale hříšné bytosti a největší peklo a utrpení si dokážeme způsobit právě ve vztazích nejbližších. Svádíme se, míjíme se, ubližujeme si. Jediným řešením, říká Komenský je láska. Ovšem ne ledasjaká. Jde o zvláštní kvalitu či jakost lásky, která nehledá svůj prospěch, nepočítá křivdy, nemá radost ze špatnosti, nechlubí se, není domýšlivá… Taková vytrvá, i když ostatní věci pominou. Rodina založená na takové lásce má budoucnost.

Modlitby:

Bože Otče, děkujeme, že nás miluješ, i když znáš všechna zákoutí a temnosti naší duše i našich vztahů. Děkujeme za dar rodiny, společenství i přátelství. Za vztahy, kde můžeme být sami sebou a kde můžeme být zranitelní a blízcí, jak jen si lidé mohou být. Děkujeme za dar manželství i dar žít bez něj. Dej sílu každému, pro kterého je rodina nebo manželství spíše zkouškou a trápením než radostí. Dej, abychom naše děti vedli a milovali tak, že jak miluješ ty nás.

Modleme se za:

- plnost radosti, úcty a hloubky v našich rodinách a manželstvích
- za manželství v krizích, kde se manželé odcizili nebo směřují k rozvodu
- za ty, kdo trpí samotou nebo odloučením (sirotky, vězně, rozvedené, osamělé seniory, ovdovělé, další osamělé kolem nás)
- naše příbuzné, kteří neznají Boha nebo kteří od Boha odešli
- za odpuštění a smíření v rodinách rozdělených sváry a hněvem
- za děti a moudré rodičovství a výchovu
- za všechny, kdo nesou nějaké těžké břímě péče o své blízké

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2020

CÍRKEV

NEDĚLE 12.1. 2020

Biblické texty: Ž 133, Jan 17:22-23

Citáty Komenského:
"Čím čistší je kde církev, tím méně je vidět posedlostí, čarodějných praktik a pověr."
„Jednota je základem, pojítkem a vrcholem všech věcí – je nepřemožitelná."

Jaká církev má budoucnost? Komenský už od dob svých studií usiloval o smír mezi jednotlivými konfesemi, denominacemi, národy, dokonce i náboženstvími. Vycházel ze základního předpokladu, že „nic násilného nemůže mít dlouhého trvání, natož věčného", a že také „pravda se stává nevítanou, je-li násilím vnucována". Usiloval proto o nápravu věcí lidských i církevních pokojnou cestou.

Smíření a jednota byly Komenskému takovou hodnotu, že pro ni byl ochoten ohrozit i své existenční postavení. Když se například v r. 1645 v polské Toruni konal významný koncil Colloquium Charitativum, jež si kladl za cíl přispět ke vzájemnému smíření katolické a protestantské strany, Komenský se ho zúčastnil, a to i přesto, že jeho živitelé, toho času Švédové, dali jasně najevo, že si to nepřejí. Nebylo to totiž v souladu s jejich válečnou strategií.

Koncil sice kýženého cíle nedosáhl, ale Komenský to nevzdával. Po celý život volal věřící všech vyznání k poradě o nápravě neboli reformaci. Byl přesvědčen, že kdyby se lidé pravým způsobem spojili s věcmi skrze pravé vzdělání, spolu navzájem skrze pravou politiku a s Bohem skrze pravé náboženství, byla by to pravá náprava věcí lidských, která by vynikala nade všechny reformace. Za pravou a dokonalou reformaci považoval tu, která činí lidi opravdu reformovanými – to znamená opravdu vzdělanými, opravdu zbožnými a opravdu pokojnými.

Komenský věděl, že reformace není jednorázová událost, ale setrvalý proces. Podaří-li se kdy cokoli napravit či zlepšit, nikde není garantováno, že to tak zůstane navěky. Každá přicházející generace církve musí znovu a znovu zápasit o pravdivost, svatost a lásku ve vztahu k Bohu. „Boha totiž milujeme v té míře, v jaké ho poznáváme," uzavírá Komenský.

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB 2019

Jaká církev má tedy podle Komenského budoucnost? Za ty pravé Kristovy následovníky se považuje kde kdo. Pravost se ovšem podle Komenského pozná podle dvou znaků:

1) Pravá církev přináší pokoj a usiluje o smíření a jednotu. Oproti tomu církev svárlivá, militantní, libující si v násilí – ať už fyzickém (jako v Komenského době) nebo psychickém – nemá dlouhého trvání.

2) Pravá církev se stále reformuje. Tak jako každý člověk potřebuje každodenní obnovu ducha skrze pokání a odpuštění, i církev se potřebuje stále obnovovat, aby neztrácela původní pravdu a lásku.

Pán touží po své „nevěstě", svaté a čisté, bez poskvrny a vrásky. Taková jednou stane před jeho tváří. Jde o to, abych tam stál i já.

Modlitby:

Ježíši Kriste, který jsi Pánem církve, modlíme se za naše duchovní vedoucí, aby měli odvahu vést nás před tvou tvář v pravdě i milosti. Aby evangelium obnovovalo naše porušené lidství. Změň pohanu a opovržení, kterému čelí církev v tomto národě, a odpusť vše, kde jsme sami jeho příčinou. Probuď svou církev, aby s novou odvahou a přesvědčivostí hlásala a žila tvou dobrou zvěst. Obnov nás, aby podle lásky, kterou k sobě navzájem máme, svět poznal, že jsi živý. Aby uvěřil v tvé jméno a pochopil tvou lásku ke každému člověku, ke každé rodině i každému městu této země.

Modleme se za:

- to, aby církev znovu a znovu obnovovala své poslání skrze hlubší poznání Boha samotného a jeho záměrů
- starší, kazatele a vedoucí v církvi; za novou generaci kazatelů, kterých se nedostává
- za všestrannou obnovu církve
- za štědrost v lásce, úctě a spolupráci mezi církvemi, i přes naši rozdílnost
- za jednotu v našich sborech i spolupráci církví v našem městě

ROZPIS MODLITEBNÍCH SHROMÁŽDĚNÍ

ALIANČNÍ TÝDEN MODLITEB, 5.-12.LEDNA 2020

NEDĚLE 5.1.		
PONDĚLÍ 6.1.		
ÚTERÝ 7.1.		
STŘEDA 8.1.		
ČTVRTEK 9.1.		
PÁTEK 10.1.		
SOBOTA 11.1.		
NEDĚLE 12.1.		

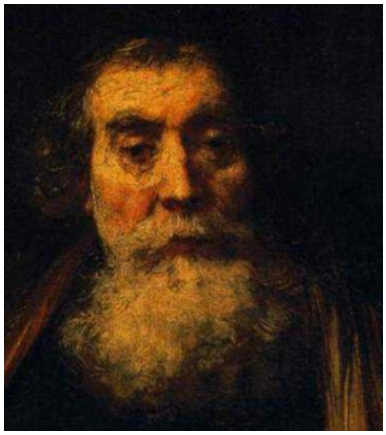

PORADA O NÁPRAVĚ

Křesťanská akademie mladých ve spolupráci s dalšími partnerskými organizacemi připravila projekt s názvem Komenský 2020, který je zaměřený na mládež (především propojením škol a církví), a může také posloužit jako evangelizační nástroj pro místní sbory. Projekt chce využít výročí 350 let od úmrtí Jana Ámose Komenského k popularizaci a šíření jeho duchovního odkazu a myšlenek.

Na webu http://www.komensky2020.cz/ se můžete dočíst, co se chystá na celonárodní úrovni. Iniciativa zve školy, církve, skauty, knihovny ale i jednotlivce k poradě nad naším současným světem, nad stavem věcí lidských. Vychází ovšem z přesvědčení, že nestačí o tom, co by potřebovalo nápravu, jen mluvit – chce také něco dobrého vykonat. Žáci, studenti, skupinky mládeží, dorostů nebo celé církve se mohou zúčastnit projektu tím, že napraví něco konkrétního ve své komunitě.

Bude se také konat veřejné předčítání Česko čte Komenského, pro které iniciativa vydala knihu To nejlepší z Komenského Obecné porady o nápravě věcí lidských. Je také možné si zdarma objednat výstavu Komenského Timeline. V rámci projektu se také budou konat přednášky, sympozia a divadelní představení.

O

"A jestliže jsem v čemkoli přece bláznivému poutníku podoben byl, aj, již od toho upouštím, a na konec života svého chci onu dobrou práci s oním dobrým kupcem konati, jenž nad jednu drahou perlu nic dále nehledal, nýbrž naleznuv ji prodal všecko a koupil ji. Ty, dobrý Ježíši, již máš cele mou jedinou perlou, mým pokladem, mým jedním potřebným býti, tebe jedině chci koupiti a hledati; pro tebe vše prodám; ty, pane Ježíši, máš býti ziskem mým, a cokoli sobě svět za zisk pokládá, vážím já za lejno. Poslední mou starostí býti má: Uč se umírati tomuto životu a naroditi budoucímu."

Jan Ámos Komenský